

Norsk næringsliv under okkupasjonen

*Bydelsavisen
Oslo-6 Mars 1990*

I sin artikkel i februarnummeret av Bydelsavisen Oslo-6 hvor hun gir uttrykk for sin oppfatning av innflytterproblematikken, setter Hege Søfteland ned på trykk det mange nordmenn tenker, men ikke våger å snakke høyt om for ikke å bli beskyldt for rasisme, og det i eget fedreland. Hun anfører i sin artikkel at det ikke er mye igjen av fedrelandskjærligheten til politikere og næringslivets folk fra krigens dager.

Jeg vet ikke om Hege Søfteland er så gammel at hun opplevde krigen, men uansett er det en stor misforståelse å tro at politikerne og næringslivets folk var spesielt fedrelandstro under krigen. Realiteten var snarere tvert om.

Med hensyn til politikerne, var det et enstemmig presidentskap i Stortinget som i 1940 henstilte til kong Haakon om å abdisere. I Stortinget var det et samlet Bondeparti (idag Senterpartiet) som etter den militære overgivelsen gikk inn for å samarbeide med okkupasjonsmakten. Et klart flertall i Arbeiderpartiet gjorde det samme og også et flertall i Høyre. Bare i Venstre av de større partiene, var det et flertall mot samarbeid. Begge Kristelig Folkepartis representanter stemte mot. Politikernes rolle under krigen var mildt sagt ynkelig.

Når det gjelder næringslivet, så samarbeidet faktisk både Arbeidsgiverforeningen og Landsorganisasjonen den første tiden, og det var på hengende hår at ikke Norges Bondelag hadde gjort det samme. Det forunderlige er at da nevnte organisasjon ble nazifisert, underkastet medlemmene seg lo-

jalt tyskerne og produserte for fullt frivillig og mot god betaling, til tyskernes store tilfredshet. Tyskerne avskaffet faktisk arbeidsløsheten, og bøndene, som var forgjeldet til langt oppover ørene før krigen, kom ut av den gjeldfrie.

Dette er på en forunderlig måte holdt skjult for det norske folk. Avdøde forfatter Helge Krog, gjorde i en rekke fnysende avisartikler like etter krigen, oppmerksom på forholdet, men ble ikke hørt. Han utdypet dette nærmere i en bok som han kalte "6. kolonne", uten å få gehør. Det var åpenbart sterke økonomiske og politiske krefter som ikke var interessert i at disse fakta skulle komme frem i dagen. Det er da også industriarbeiderne og bøndene som har skodd seg best økonomisk etter krigen, men krigsseilerne og andre krigsdeltakere har fått en skammelig behandling. Det som imidlertid overrasker mest, er at da tidligere administrerende direktør i Norges Industriforbund, Jan Didriksen, som både var aktiv motstandsmann og tysklandsfange, i sin bok med tittelen "Industrien under hakekorset" som utkom i 1987, gjentar Helge Krogs påstander, er det fortsatt ingen som reagerer. Man kan undres over hva norske historiske driver på med Hege Søfteland avslutter sin artikkel med at i år skal vi feire 50-årsdagen for tyskernes overfall på Norge og at dette bør mane til ettertanke. Jeg er helt enig med henne i dette, men på andre premisser. La oss slutte med å feire egen heroisk motstandskamp av

den enkle grunn at det ikke foregikk noen slik kamp. Bare 3 promille av det norske folk mistet livet på grunn av krigen, og hele vårt næringsliv produserte for fullt og var tyskernes gode forbunds-felle. Vi kom som nasjon ut av krigen med hele vårt produksjonsapparat intakt, om enn noe nedslitt, og har på grunn av dette hatt store økonomiske fortrinn fremfor de fleste land i Europa som var lagt i grus. Således var allerede i 1946 landets brutto nasjonalprodukt oppe på samme nivå som før krigen.

La oss bruke 1990 til å starte en nasjonal selvransakelse. Vi kan ikke lenger leve på livsløgnen om at de fleste av oss var helter. Forenting er tindrende klart, og det er at hadde alle land som var i krig med Tyskland ytt samme motstand som nordmenn flest gjorde, ja, da hadde ikke Hitler tapt krigen.

Oslo, den 9. mars 1990

Torolv Gard